

ul. Fryderyka Chopina 41 lok. 2
20-023 Lublin
fundacja.wor@gmail.com
wolnoscodreligii.pl
NIP: 7123267431
KRS: 0000403073

FUNDACJA
WOLNOŚĆ
OD RELIGII

Lublin, 25 września 2019 r.

Kuratorium Oświaty w Katowicach
ul. Powstańców 41 a
40-024 Katowice

Do wiadomości:

Ministerstwo Edukacji Narodowej
Al. J. Ch. Szucha 25
00 -918 Warszawa

Starostwo Powiatowe w Będzinie
Wydział Oświaty
ul. Sączewskiego 6
42-500 Będzin

Dyrekcja Szkoły Podstawowej nr 1
im. Adama Mickiewicza w Będzinie
ul. Szkolna 3
42-500 Będzin

Działając imieniem Fundacji Wolność od Religii z siedzibą w Lublinie, w ramach prowadzonej kampanii społecznej na rzecz przestrzegania prawa oświatowego, a także uwzględnienia i poszanowania praw mniejszości, rodziców i ich dzieci, które nie uczęszczają na lekcje religii rzymskokatolickiej oraz w imię przestrzegania fundamentalnej zasady państwa demokratycznego tj. ochrony praw mniejszości i równości obywateli wobec prawa, w związku z informacją otrzymaną od rodziców uczniów uczęszczających do Szkoły Podstawowej nr 1 w Będzinie o zbieraniu przez

szkołę oświadczeń o **rezygnacji z uczestnictwa w lekcjach religii** zwracam się z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli doraźnej.

We wrześniu 2018 r. fundacja zwróciła się w tej sprawie bezpośrednio do dyrekcji szkoły, niestety praktyka szkoły nie zmieniła się.

Pragniemy ponownie zwrócić uwagę, że nie jest dopuszczalne przez przepisy prawa odbieranie przez szkołę lub przedszkole publiczne od rodziców lub uczniów **oświadczeń (negatywnych deklaracji)** wskazujących, że uczeń nie będzie uczęszczał na religię lub etykę, lub też przedkładanie rodzicom wzorów oświadczeń, które preferują wybór zajęć z jakiegokolwiek religii lub z etyki.

Na mocy § 1 ust. 1 Rozporządzenia MEN z dnia 14 kwietnia 1992 roku, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 września 2017 roku §1 ust. 1 *W publicznych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych, zwanych dalej "przedszkolami", organizuje się naukę religii na życzenie rodziców. W publicznych szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych, zwanych dalej "szkołami", organizuje się naukę religii i etyki:*

1) w szkołach podstawowych - **na życzenie rodziców**;

2) w szkołach ponadpodstawowych - **na życzenie bądź rodziców, bądź samych uczniów**; po osiągnięciu pełnoletności o pobieraniu nauki religii i etyki decydują uczniowie.

1a. *W przedszkolach zajęcia religii uwzględnia się w ramowym rozkładzie dnia. W szkołach zajęcia religii i etyki uwzględnia się w tygodniowym rozkładzie zajęć.*

2. *Życzenie, o którym mowa w ust. 1, jest wyrażane w formie pisemnego oświadczenia. Oświadczenie nie musi być ponawiane w kolejnym roku szkolnym, może jednak zostać zmienione.*

3. *Uczestniczenie lub nieuczestniczenie w przedszkolnej albo szkolnej nauce religii lub etyki nie może być powodem dyskryminacji przez kogokolwiek w jakiegokolwiek formie.*

Jest zatem oczywiste, że niezbędną przesłanką dla zorganizowania w ramach planu zajęć szkolnych nauki religii lub etyki jest uprzednie otrzymanie przez osobę pełniącą funkcję dyrektora publicznego przedszkola lub publicznej szkoły, od rodzica (opiekuna prawnego) lub odpowiednio ucznia, **oświadczenia w formie pisemnej** podpisanego przez rodzica (opiekuna prawnego) lub odpowiednio ucznia obejmującego oznaczenie imienia i nazwiska ucznia wyrażającego **życzenie** (deklarację) **uczestnictwa w zajęciach z określonej religii lub etyki**.

Procedura przyjmowania przedmiotowych oświadczeń od rodziców lub uczniów nie może naruszać dyspozycji art. 53 ust. 7 Konstytucji RP, który wskazuje, że „Nikt nie może być obowiązany przez organy władzy publicznej do ujawniania swojego światopoglądu, przekonań religijnych lub wyznania”.

Stanowisko Ministra Edukacji Narodowej opublikowane na portalu ministerstwa w dniu 20 września 2016r. brzmi:

Oświadczenia w sprawie udziału ucznia w zajęciach z religii i/lub etyki, istotne dla organizacji pracy szkoły, są dokumentami zawierającymi dane osobowe. Zatem informacje w nich zawarte mogą być przetwarzane zgodnie z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych.

Dyrektor szkoły, umieszczając zajęcia z religii i z etyki w planie zajęć szkolnych powinien uwzględnić różne uwarunkowania istotne dla planowania pracy szkoły (środowiskowe, lokalowe, kadrowe, komunikacyjne). **Powinien on wybrać rozwiązanie, które wszystkim uczniom – zarówno biorącym udział w zajęciach z religii i/lub z etyki jak i nieuczestniczącym w zajęciach z tych przedmiotów – zapewni właściwą opiekę i bezpieczeństwo. Dodatkowo należy umożliwić ewentualnym chętnym udział w zajęciach z obu omawianych przedmiotów.**

Decyzję dotyczącą wskazania konkretnego czasu, w którym będą się odbywać zajęcia z religii w publicznym przedszkolu ustala dyrektor przedszkola w ramowym rozkładzie dnia każdego oddziału przedszkolnego. Plan ten ustala się na wniosek rady pedagogicznej, z uwzględnieniem m.in. zasad ochrony zdrowia i higieny pracy oraz oczekiwań rodziców.

Religia (określonego wyznania) i etyka są zajęciami, w których uczeń uczestniczy na zasadzie dobrowolnego wyboru. Podstawą udziału ucznia w zajęciach z religii, z etyki lub w zajęciach z obu przedmiotów jest **życzenie** wyrażone w formie pisemnego oświadczenia złożonego przez rodziców (opiekunów prawnych) lub pełnoletniego ucznia.

Szkoła nie może domagać się od rodziców lub pełnoletniego ucznia oświadczenia o nieuczestniczeniu na lekcje religii lub etyki. Należy jednak poinformować szkołę, także w formie pisemnego oświadczenia o ewentualnym wycofaniu wcześniej złożonego oświadczenia deklarującego udział ucznia w zajęciach z religii i/lub etyki.

Ponadto, Rzecznik Praw Obywatelskich w swojej korespondencji z ministerstwem z 2018 roku informuje, że dyrektorzy szkół powinni wprowadzić w szkołach obowiązek informowania o zasadach organizowania lekcji etyki, ponieważ w taki sposób zwiększa się bowiem samą świadomość o posiadaniu prawa do tego, by dziecko chodziło na etykę lub religię mniejszościową. Jest to szczególnie ważne w sytuacji dzieci i rodzin należących do małych grup wyznawców. Właśnie w takiej sytuacji państwo powinno usuwać wszelkie ograniczenia, aby uczniowie, którzy zdecydują się uczęszczać na lekcje religii mniejszościowej lub etyki, nie zostali zniechęceni trudnym dojazdem, niepotrzebnie długim oczekiwaniem na zajęcia, czy koniecznością wyboru pomiędzy lekcjami religii lub etyki a innymi zajęciami dodatkowymi.

RPO uznaje za wartą upowszechnienia dobrą praktykę, jaką jest rozdawanie rodzicom i uczniom formularzy, w których zaznaczaliby, czy życzą sobie zorganizowania lekcji religii lub etyki. W formularzach powinna być informacja, że możliwe jest uczęszczanie jednocześnie na lekcje różnych religii i etyki. Dyrektorzy szkół i kuratorzy oświaty winni upowszechniać wiedzę, że uczniowie nie są zmuszeni wybierać między tymi lekcjami.

Ponadto Rzecznik wskazuje, że jest naruszeniem wolności sumienia i wyznania oraz prawa do nieujawniania swojego światopoglądu, przekonań religijnych czy wyznania żądanie składania deklaracji o odmowie uczestnictwa w lekcjach religii lub etyki, czy też wymaganie wyrażenia życzenia udziału w takich zajęciach w obecności innych rodziców lub uczniów.

Wiceminister Edukacji Narodowej, Pan Maciej Kopeć w piśmie z dnia 24.10.2018 r. zgadza się ze stanowiskiem Rzecznika i zwraca się z prośbą, *aby każdy sygnał o możliwych nieprawidłowościach w organizacji nauki religii (zwłaszcza mniejszościowej) lub etyki w szkołach był przekazywany Ministerstwu lub organowi prowadzącemu szkołę, w celu wyeliminowania niepożądanych praktyk.* Ministerstwo Edukacji Narodowej reaguje na wszelkie sygnały, które mogłyby świadczyć o naruszeniu wolności sumienia i wyznania, czy też nierównym traktowaniu uczniów w obszarze oświaty.

Bardzo proszę o udzielenie odpowiedzi z zachowaniem formy pisemnej.

Maciej Kopeć

Dorota Wójcik
prezesa zarządu

Dorota Wójcik

